

Ірина МУШЕНИК
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри математики,
інформатики та академічного письма
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський

СКЛАДОВІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В умовах розвитку сучасного суспільства, а також у зв'язку з тотальною інформатизацією в усіх галузях людської діяльності, система освіти також потребує якісних змін. У зв'язку з цим, український освітній простір в сучасних умовах характеризується його системним реформуванням, підтримкою інноваційного розвитку, переходом до багатогранності не тільки як до перспективної тенденції, а й зовсім нової якості. С. Назаров дає таке тлумачення поняття «інформаційно-освітнє середовище»: це рухома педагогічна система, яка об'єднує у собі не тільки інформаційні освітні ресурси, комп'ютерні засоби навчання, педагогічні методи, технології, засоби управління освітнім процесом, а й організацію і зміст процесу професійного та особистісного розвитку і саморозвитку кожного здобувача.

Тому завданнями інформаційно-освітнього середовища ЗВО є інформаційне, освітнє, комунікативне, діагностуюче, особистісно-розвиваюче і рефлексивне полікомпонентне наповнення [1].

Теоретики і практики сучасної психолого-педагогічної науки єдині в тому, що *інформаційно-освітнє середовище (ІОС)* – це цілісна система, яка складається із сукупності підсистем, що функціонують і забезпечують педагогічну взаємодію учасників освітнього процесу на основі сучасних інформаційно-технічних і навчально-методичних засобів [2, с.3].

Інформаційне середовище включає у себе безліч інформаційних об'єктів і зв'язків між ними; засоби та технології для збирання, зберігання, передавання, обробки, виробництва та поширення інформації, знань, засоби відтворення

аудіовізуальної інформації; організаційно-правові структури, що підтримують інформаційні процеси.

Ефективність застосування ІОС у навчальному процесі досягається тоді, коли відповідні технології навчання обґрунтовано і гармонійно інтегруються в освітній процес, збагачуючи педагогічні технології, полегшуючи рішення завдань управління, а досвід, знання, традиції, накопичені в системі освіти, поповнюють змістовний, загальнокультурний складник інформаційного простору – від науково-методичної лабораторії окремого ЗВО до глобальної мережі Internet. Процес системної інтеграції ІОС повинен охоплювати всі структури ВНЗ і включати: адаптацію самих структур і вже існуючих освітніх технологій до можливостей упровадження в ІОС; адаптацію технологій до вимог, що пред'являються цими структурами; створення взаємо-кореляційних структур відповідно до ІОС [1].

У процесі проектування базових компонентів інформаційно-освітнього середовища вищого навчального закладу виокремлюємо його *змістову, організаційну та технологічну складові*:

- *змістова складова* представлена *віртуальним контентом*, що забезпечує навчальну, науково-методичну, інформаційну підтримку освітньої діяльності закладу, мотивує суб'єктів навчально-виховного процесу до самоосвіти, сприяє якості прийняття управлінських рішень, упровадженню методичних інновацій, проведенню моніторингових досліджень тощо;

- *організаційна складова* представлена *системою інформаційного забезпечення освітньої діяльності*, що передбачає функціонування єдиного банку даних навчальної інформації, що забезпечує зберігання та підтримку інформаційних фондів; *підрозділами, які виконують роль структуроутворювальних елементів* та забезпечують функціонування ІОС; *системою інформаційного маркетингу*, що передбачає вивчення наявного попиту на освітню інформацію;

- *технологічна складова* складається із *системи технічних засобів*, що забезпечує проведення робіт з усіма видами освітньої інформації і включає

механізми її оброблення, збереження, оперативного пошуку та тиражування; *системи засобів масової інформації та комунікації; сервісної системи*, що забезпечує введення в експлуатацію, обслуговування, ремонт і модифікацію використаних у роботі з освітньою інформацією технічних засобів.

У проектуванні *рівнів функціонування* інформаційно-освітнього середовища сучасного вищого навчального закладу виокремлюємо такі *рівні*:

- *мікро-локальний рівень* – внутрішню корпоративну мережу Інтранет, що об'єднує робочі комп'ютери, сервери, інші засоби ІКТ в єдину мережу, доступ до якої для задоволення своїх потреб мають усі суб'єкти освітньої діяльності закладу;

- *локальний (місто/район) та регіональний (область) рівні* – для всіх учасників освітньої діяльності закладу, потенційних споживачів освітніх послуг, інших суб'єктів освітніх систем локального та регіонального рівнів, органів управління освітою, громади з можливістю відкритого зовнішнього доступу до вищого навчального закладу;

- *глобальний* – інтеграція інформаційно-освітнього середовища вищого навчального закладу в інформаційний простір України та світу [3].

Отже, використання ІОС у освітньому процесі ЗВО відкриває значні можливості для створення інноваційних підходів в професійній освіті; забезпечує збереження кадрового потенціалу, неперервне підвищення фахової майстерності; вирівнює умови для усіх, забезпечуючи рівний доступ до навчальних матеріалів за рахунок систематичного застосування ІКТ для формування інформаційної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання в університетах.

Список використаних джерел:

1. Інформаційно – освітнє середовище в умовах дистанційного навчання – URL: <https://op.ua/ru/pedclass/naukova-stattya/informaciyno-osvitn-seredovische-v-umovah-distanciynogo-navchannya>

2. Гаврилюк В. О. Теоретичні аспекти створення і функціонування інформаційно-освітнього середовища сучасного позашкільного навчального закладу – URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4261

3. Гордійчук Г. Б. Використання інформаційного освітнього середовища навчального закладу з метою професійної підготовки майбутніх фахівців. Львів: ЛДУ БЖД, 2015. С. 159–162.

4. Кобися А. П., Кобися В. М., Кадемія М. Ю. Створення та наповнення інформаційного освітнього середовища. Сучасні інформаційні технології дистанційного навчання: матеріали для слухачів. Вінниця: ВДПУ, 2015. 29 с.

5. Мушеник І. М. Технології дослідницького навчання і проєктивної освіти. Освітній простір ХХІ ст.: виклики та перспективи : збірник наукових праць Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. молодих вчених і здобувачів вищої освіти (22 квітня 2021р., м. Кам'янець-Подільський). Кам'янець-Подільський : Подільський державний аграрно-технічний університет, 2021. С.109–114.